



بررسی علل عقب ماندگی طرح خودکفایی دانه های روغنی

اجرای طرح خوداتکایی دانه های روغنی منجر به بهبود ۱۰ درصدی ضریب خوداتکایی شده با این وجود طرح مذکور دچار عقب ماندگی جدی است.

به گزارش خبرنگار مهر، طرح خوداتکایی دانه های روغنی یکی از مهم ترین طرح های وزارت جهاد کشاورزی در جهت کاهش وابستگی به خارج و تأمین نیاز روغن کشور در داخل است؛ طرحی که به سرانجام رسیدن آن می تواند منجر به تأمین امنیت غذایی، اشتغال زایی و جلوگیری از خروج ارز از کشور شود. هر چند که طی سال های گذشته دولت بر اجرای این طرح تأکید زیادی داشته و حدود ۱۰ درصد نیز ضریب خوداتکایی بهبود یافته اما عقب ماندگی زیادی در برنامه مشاهده می شود. طرح خوداتکایی دانه های روغنی یکی از هشت طرح خوداتکایی محصولات اساسی بود که توسط وزارت جهاد کشاورزی شد. اجرای این طرح ۱۰ ساله که تا افرق ۱۴۰۴ تدوین شده بود از نیمه دوم سال ۹۴ آغاز شد.

در این زمینه علیرضا مهاجر، مجری دانه های روغنی وزارت جهاد

کشاورزی اعلام کرده بود: ما برنامه‌ای ۱۰ سال برای خوداتکایی در این زمینه داریم که بر این اساس باید تا در پایان این ۱۰ سال، حداقل ۷۰ درصد نیاز کشور را به روغن در داخل تأمین کنیم؛ بیشترین تمرکز ما در این زمینه روی محصول کلزا است چراکه این دانه در پاییز کشت می‌شود و از نزولات جوی استفاده می‌کند بنابراین به حل بحران کم آبی کشور نیز کمک خواهد شد.

۱۰ درصد رشد، ۴ سال بعد از اجرای طرح خوداتکایی

با گذشت حدود ۴ سال از اجرای این طرح، پیش‌بینی‌های مسئولان وزارت جهاد کشاورزی تاکنون محقق نشده و عقب‌ماندگی زیادی در این حوزه مشاهده می‌شود. به عبارتی طی این سال‌ها گذشته میزان خوداتکایی تنها حدود ۱۰ درصد رشد کرده و از شش درصد به ۱۶ درصد رسیده است. همچنین وضعیت موجود نیز گویای این نیست که مسئولان بتوانند در مدت باقی مانده عقب‌ماندگی ایجادشده را جبران کنند و به اهداف برنامه دست یابند.

به گفته مسئولان وزارت جهاد کشاورزی در سال ۹۴، حدود ۹۶ درصد از روغن مورد نیاز کشور، وارداتی بود و ۶ درصد تولید داخل محسوب می‌شد و در حال حاضر ۱۶ درصد روغن مورد نیاز کشور تولید داخل است.

کارشناسان دلایل گوناگونی را برای این عقب‌ماندگی عنوان می‌کنند. در همین زمینه سید جعفر حسینی، مشاور نظام صنفی کشاورزی و منابع طبیعی در گفتگو با خبرنگار مهر با بیان اینکه کشت دانه‌های روغنی در کشور به چند دلیل اهمیت دارد، گفت: دلیل نخست وابستگی شدید کشور به واردات روغن است همچنین برای تأمین خوراک دام و طیور به کنجاله استحصالی از دانه‌های کشت شده نیازمندیم ضمن اینکه با کشت محصولی مانند کلزا تناوب زراعی بسیار خوبی در کشت محصولات دیگر ایجاد می‌شود.

وی اضافه کرد: طی سال‌های گذشته تبلیغات گسترده‌ای در خصوص کشت دانه‌های روغنی بویژه کلزا انجام شد و به همین دلیل کشاورزان به

کشت این محصولات روی آوردند اما بی مهری‌های که صورت گرفت موجب دلسردی تولیدکنندگان و عقب نشینی آنان شد.

این کشاورز کلزاکار تصریح کرد: بررسی روند تولید کلزا طی چند دوره گذشته نشان دهنده فراز و نشیب زیاد در این حوزه است که این اتفاق خوبی نیست.

حسینی با بیان اینکه کلزا همواره بیشترین افزایش قیمت را در بین محصولات کشاورزی داشته است، افزود: با این حال هیچگاه نرخ خرید تضمینی این محصول متناسب با هزینه‌های واقعی تولید و نرخ تورم نبوده است. به عنوان مثال سال گذشته برای نرخ خرید کلزا، ما قیمت پنج هزار و ۹۰۰ تومان را تعیین کردیم و پیشنهاد دادیم، اما نرخ پیشنهادی شورای اقتصاد برای این محصول ۴ هزار و ۶۶۰ تومان بود که این دلیل عمده عدم استقبال کشاورزان از کشت کلزا در سال جاری بود.

کمبود ماشین آلات برداشت و گرفتاری کلزاکاران

وی کمبود ماشین آلات و ضعف در این حوزه را از دیگر دلایل عدم توسعه کشت کلزا اعلام کرد و افزود: وقتی کاری را از صفر تا صد درست و اصولی انجام می‌دهید اما در لحظه آخر به مشکل بر می‌خورید تمام دستاوردها از بین می‌رود. وضعیت ناوگان مخصوص برداشت کلزا نیز چندان مناسب نیست و هد برداشت به میزان اندک در داخل کشور وجود دارد بنابراین هم موقع برداشت ریزش داریم وهم محصول دچار ناخالصی می‌شود و زمان تحویل افت می‌خورد که این به کشاورز خسارت می‌زند.

حسینی با بیان اینکه هنگام برداشت کلزا با کمباین تخصصی، حدود ۳ درصد وزن محصول برداشت شده ریزش محصول وجود دارد، گفت: در برداشت کلزا با کمباین غیر تخصصی، میزان ریزش حداقل ۲ تا ۳ برابر می‌شود.

این فعال بخش خصوصی با بیان اینکه در بحث خرید نیز حمایت کافی از

تولیدکننده نمیشود، افزود؛ واردات روغن با ارز دولتی باعث شده واردات به صرفه تر از تولید باشد و به همین دلیل بنده معتقدم ارز ۴۲۰۰ تومانی واردات روغن باید حذف شود. اگر واردات کالا گران شود در نتیجه دست اندرکاران به تولید داخل اهمیت بیشتری میدهند و تولید توسعه مییابد چرا که با دلار ۲۰ هزار تومانی واردات هیچ کالایی به صرفه نخواهد بود.

کشت آفتابگردان و گلرنگ به دلیل عدم حمایت دولت، توسعه نیافت

وی با بیان اینکه محصولاتی مانند گلرنگ و آفتابگردان محصولات کم آب بری هستند، گفت: به دلیل بحران آب موجود میتوانستیم در زمینه توسعه کشت این محصولات اقدامات خوبی انجام دهیم که متأسفانه به دلیل عدم حمایت‌های کافی کشت آنها به شدت محدود شده این در حالی است که اراضی و ظرفیتهای لازم را برای توسعه این کشت در اختیار داریم.

حسینی ادامه داد: به طور کلی ضعف وزارت جهاد کشاورزی در حمایت از تولید کنندگان و عدم تحقق وعده‌های داده شده از قبیل حمایت‌های بیمه‌ای، تأمین به موقع بذور، تأمین کمباین برداشت و همچنین ضعف دولت در قیمت گذاری و پرداخت به موقع وجه کلزا را از جمله موانع جدی موجود در این حوزه میتوان عنوان کرد.

همچنین محمدشفیع ملک زاده، رئیس نظام صنفی کشاورزی و منابع طبیعی کشور در گفتگو با خبرنگار مهر با بیان اینکه سیاستگذاری‌های نادرست سازمان برنامه و بودجه و شورای اقتصاد در بحث تعیین قیمت کلزا موجب شد تا برنامه کشت این محصول تحقق نیابد، گفت: علی‌رغم پیشنهادات تشکلهای بخش خصوصی و وزارت جهاد کشاورزی، حداقل قیمت را برای کلزا تعیین کردند که برای کشاورزان مقرون به صرفه نبود و در نهایت کشاورزان استقبال زیادی از کشت نکردند.

وی اضافه کرد: سال ۹۶، دولت وعده‌های زیادی را در زمینه تولید کلزا به کشاورزان داد که هیچکدام آنها عملی نشد و همین

مساله نیز از دیگر دلایل بی رغبتی کشاورزان به کشت بوده است.

خلف وعده دولت و قهر کشاورزان

ملک زاده گفت: به عنوان مثال وعده‌هایی درباره تعیین نرخ منطقی و خوب و همچنین در حوزه بیمه محصول به کشاورزان داده شد که هیچکدام آنها عملیاتی نگردید و کلزاکاران شاکی بودند که دولت به تعهدات خود عمل نکرده است. حتی در بحث پرداخت مطالبات نیز حتی همین امسال هم تأخیر زیادی وجود داشت تا پول کشاورزان را بدهند و همه این موارد باعث بی رغبتی کشاورزان می‌شود.

وی ادامه داد: کلزا محصولی است که خریدار آن دولت است و هر کسی نمی‌تواند آن را خریداری کند بنابراین توسعه کشت آن به حمایتها و مشوقهای دولتی نیازمند است که این حمایتها نیز انجام نمی‌شود.

این فعال بخش خصوصی تصریح کرد: در بحث ماشین آلات کلزا نیز با مشکل مواجه هستیم. کمباین مخصوص برداشت کلزا در کشور کم است و باید از کمباین‌های گندم برای برداشت این محصول استفاده شود که باعث ریزش محصول و خسارت به تولید و کشاورزان می‌شود.

از نبود تکنولوژی تا عدم شفافیت در واردات بذر

یک کارشناس صنعت روغن نباتی در گفتگو با خبرنگار مهر مباحثی از جمله فقدان مکانیزاسیون مناسب، نبود تکنولوژی‌های روز و واردی از این قبیل را در عدم تحقق طرح خوداتکایی دانه‌های روغنی مؤثر دانست.

این کارشناس که خواست نامش در گزارش ذکر نشود، با اشاره به اینکه بذر مورد نیاز کشت کلزا وارداتی است، گفت: شفافیت‌های لازم در زمینه واردات بذور به کشور وجود ندارد.

وی اضافه کرد: متأسفانه در کشور با کمبود کمباین تخصصی برداشت کلزا مواجه هستیم که همین مساله نیز به تولید خسارت زیادی میزند.

سرویس خبری: کشاورزی